

राज्यात माहे एप्रिल, मे व जून, २०१५ मध्ये
अवेळी पाऊस व गारपीटीमुळे शेती/फळ
पिकांचे झालेल्या नुकसानीकरिता आपद्ग्रस्त
शेतकऱ्यांना मदत उपलब्ध करण्याबाबत....

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्र. सीएलएस २०१५/प्र.क्र. ३३६/म-३
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ११ फेब्रुवारी, २०१६

- वाचा :** १) केंद्रीय गृह मंत्रालयाचे पत्र क्र. ३२-७/२०१४, एनडीएम-१, दि.०८.०४.२०१५.
(राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधी - SDRF चे सुधारित दर)
२) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. सीएलएस २०१२/प्र.क्र.१५७/म-३,
दिनांक ३० जानेवारी, २०१४.
३) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. सीएलएस २०१५/प्र.क्र.४०/म-३,
दिनांक १३ मे, २०१५.
४) कृषी व पदुम विभागाची नस्ती क्र.नैसआ-२०१५/प्र.क्र.११९/१०-अ,
दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१५

प्रस्तावना :-

राज्यात दिनांक ९ ते १५ एप्रिल, २०१५ आणि माहे मे, २०१५ व जून, २०१५ मध्ये झालेल्या गारपीट व अवेळी पावसामुळे काही ठिकाणी शेती व फळपिकांचे नुकसान झाल्याची बाब शासनाच्या निदर्शनास आली आहे. राज्यात माहे एप्रिल, २०१५ ते जून, २०१५ मध्ये गारपीट व अवकाळी पाऊस यामुळे एकूण ६०७८४.५३ हे. शेतीपिके/फळपिकांचे ३३ % व त्यापेक्षा अधिक नुकसान झाले आहे. त्याकरिता केंद्र शासनाच्या सुधारित दरानुसार बाधित शेतकऱ्यांना मदत देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे :-

शासन निर्णय :-

राज्यात माहे एप्रिल, २०१५ ते जून, २०१५ या कालवधीत गारपीट व अवेळी पाऊस यामुळे कोरडवाहू पिके-३००९.२० हे., आश्रवासित सिंचनाखालील पिके-४४९५७.१३ हे. व बहुवार्षिक पिके-१२८१८.२० हे. असे एकूण ६०७८४.५३ हे. शेतीपिके/फळपिकांचे ३३ % व त्यापेक्षा अधिक नुकसान झाले आहे.जिल्हा निहाय नुकसानीबाबतचे सहपत्र सोबत जोडले आहे. सदर शेतीपिके व फळ पिकांच्या नुकसानीसाठी राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधी (SDRF) च्या खालील सुधारित दरानुसार मदत देण्यात यावी.

- अ) कोरडवाहू शेतीस रु. ६,८००/- प्रती हेक्टर.
ब) ओलिताखालील शेतीस रु. १३,५००/- प्रती हेक्टर .
क) बहुवार्षिक फळपिकांकरिता रु. १८,०००/- प्रती हेक्टर .

उपरोक्त मदत पेरणी केलेल्या क्षेत्राच्या मर्यादेत जास्तीत जास्त २ हेक्टर मर्यादेपर्यंत अनुज्ञेय राहील. कोरडवाहू व ओलिताखालील शेतीसाठी मदतीची किमान मर्यादा रुपये १०००/- व बहुवार्षिक फळपिकांकरिता मदतीची किमान मर्यादा रुपये २०००/- इतकी राहील.

२. शेती व फळपिकास वरीलप्रमाणे मदत पुढील अटींच्या अधीन राहून करण्यात यावी.
- i) प्रचलित नियमानुसार शेती / बहुवार्षिक फळपिकाच्या नुकसानीकरीता मदत ३३ टक्केअथवा त्याहून अधिक नुकसान झालेल्यांना अनुज्ञेय राहिल.
  - ii) प्रचलित पध्दतीनुसार सदर पंचनामे कृषी सहायक, तलाठी व ग्राम सेवक यांच्या संयुक्त स्वाक्षरीने पूर्ण केलेल्या क्षेत्रासाठी मदत अनुज्ञेय राहिल.
  - iii) संबंधित बाधितांच्या बँक बचत खात्यात मदतीची रक्कम थेट जमा करण्यात यावी.
  - iv) कोणत्याही बाधितांना रोखीने किंवा निविष्टा स्वरूपात मदत करण्यात येऊ नये.
  - v) नुकसानीकरीता मदतीची रक्कम खातेदारांच्या बँक खात्यावर थेट जमा करताना मदतीच्या रक्कमेमधून कोणत्याही बँकेने कोणत्याही प्रकारची वसुली करू नये. याकरिता सहकार विभागाने योग्य ते आदेश निर्गमित करावेत.
  - vi) उक्त प्रयोजनासाठी संबंधित जिल्हाधिकारी यांना वितरित करण्यात येणा-या रकमेतून जिल्हाधिकारी यांनी मदत वाटपाचे काम सुरळीतपणे व विहित मुदतीत तातडीने पूर्ण करावे.

३. गारपीट व अवेळी पाऊस यामुळे झालेल्या नुकसानीसाठी शेतक-यांना खालील उपलेखाशीर्षामधून मदत उपलब्ध करून देण्याबाबत म-११ कार्यासनाने उचित कार्यवाही करावी.

"मागणी क्र.सी-६,२२४५, नैसर्गिक आपत्तींच्या निवारणासाठी सहाय्य (योजनेतर), ०२, पूर चक्रीवादळे इ., १०१ अनुग्रह सहाय्य, (९१) राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकानुसार खर्च, (९१)(०५)पीक नुकसानीमुळे शेतक-यांना सहाय्य,३१ सहायक अनुदाने(वेतनेतर)(२२४५ २४५२) "

४. सदर शासन निर्णय हा वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.०१ / २०१६/व्यय-९, दिनांक ०१/०१/२०१६ अन्वये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०२१११६०४५३४९१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

(अ.रा.जगताप)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (सर्व मंत्रालयीन विभाग),
- २) विभागीय आयुक्त (सर्व)
- ३) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- ४) महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षण), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

- ५) महालेखापाल कोषागार -२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षण), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ६) संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ७) जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
- ८) सह सचिव (कार्यासन म-११), मदत व पुनर्वसन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) कार्यासन अधिकारी, कार्यासन (अर्थसंकल्प-६/व्यय-९) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) कार्यासन अधिकारी, कार्यासन (आव्यप्र-१/आव्यप्र-२/म-७/म-११), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) कार्यासन अधिकारी, कार्यासन (१०-अ/१३-अ), कृषी विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) कार्यासन अधिकारी, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) निवड नस्ती म-३ कार्यासन.

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित :-

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
- २) मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ३) मा. उप मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ४) मा.मंत्री, मदत व पुनर्वसन यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ५) मा.राज्यमंत्री, मदत व पुनर्वसन यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ६) मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ७) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, यांचे स्वीय सहायक, विधानभवन, मुंबई.
- ८) सचिव, मदत व पुनर्वसन यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ९) सचिव व संचालक, आपत्ती व्यवस्थापन, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.

*****